

VICENT ALONSO: LA NORMALITAT, UNA LECTURA IMPOSSIBLE

Temps de crear, temps d'entendre

Segons com, Vicent Alonso és un autor tardà. Entre aquells que per l'edat encaixen al bell mig de la —un tant rebregada— generació dels 70 ha estat, fins ara, l'últim a aparèixer. Entenem-nos: *last but not least*. La seua va ser allò que en diuen una entrada de cavall sicilià. Tres llibres de poemes *in crescendo*, un altre en projecte, dues traduccions al Mall —en col·laboració amb Anna Montero, director d'una revista, *Daina*, que farà soroll, tot en un temps rècord. Ens trobem, doncs, davant un dels personatges més interessants i més vius que han sorgit a València darrerament. I ell, que és un socarró lúcid, fa com qui ho ignora, mentre es riu de tiris i de troians.

Malauradament, sa casa —encisador jardí al Tancat de l'Alter, Picassent— para un poc lluny i hem quedat per sopar a València. A Tapiñeria, local cèntric, prop d'on En Sanchis Guarnier deia que degué passar la primera muralla romana o un primitiu meandre del riu. Dos mil anys d'història d'aquesta ciutat, sempre entre dues aigües, contempen uns menús passables, servits per una atractiva catalana que fa com qui no fa. Entre unes coses i les altres anem fent, mig entrevista, mig conversa. Perquè Vicent Alonso és un conversador nat, fluid, infatigable, amb un sentit de l'humor que juga riallarament d'amagatotis.

I diu: «¿No et sembla que és estrany que som una sultura tan normal que fins i tot tenim poetes astròlegs?»

—¿Vols dir?

—¡Home! Ets a casa veient la TV3 i llegint astrologia il·lustrada. De sobte, EL TEMPS, que organitza un festival de roc. És meravellós, tu. Tenim de tot. Ja te la pots pensar difícil.

—Però no ens deixen estar, que deia el Quico.

—No, d'estar, no en tenim.

El segon plat ens troba parlant d'un projecte que acaricia fa temps: organitzar tandes de recitals —taules redones de poesia pels instituts on vaja participant i definint-se tot el gremi.

«Som una cultura tan normal que tenim poetes astròlegs i tot».

Vicent Alonso, poeta tardà, creador i impulsor d'iniciatives de darrera hora, infatigable. Fa literatura i dirigeix una revista —«Daina»— que en parla, a un nivell modern i distint. Jugant a la rialla, Alonso no s'està de dir-les ben clares, i com voldria el seu ofici.

Enric Sòria

Dinamitzar, se'n diu.

—Però és que això s'hauria de fer des de l'Associació d'Escriptors, que a València, dissortadament, està prou parada. Jo aprecie molt els que la duen, però això, ho hauries de dir.

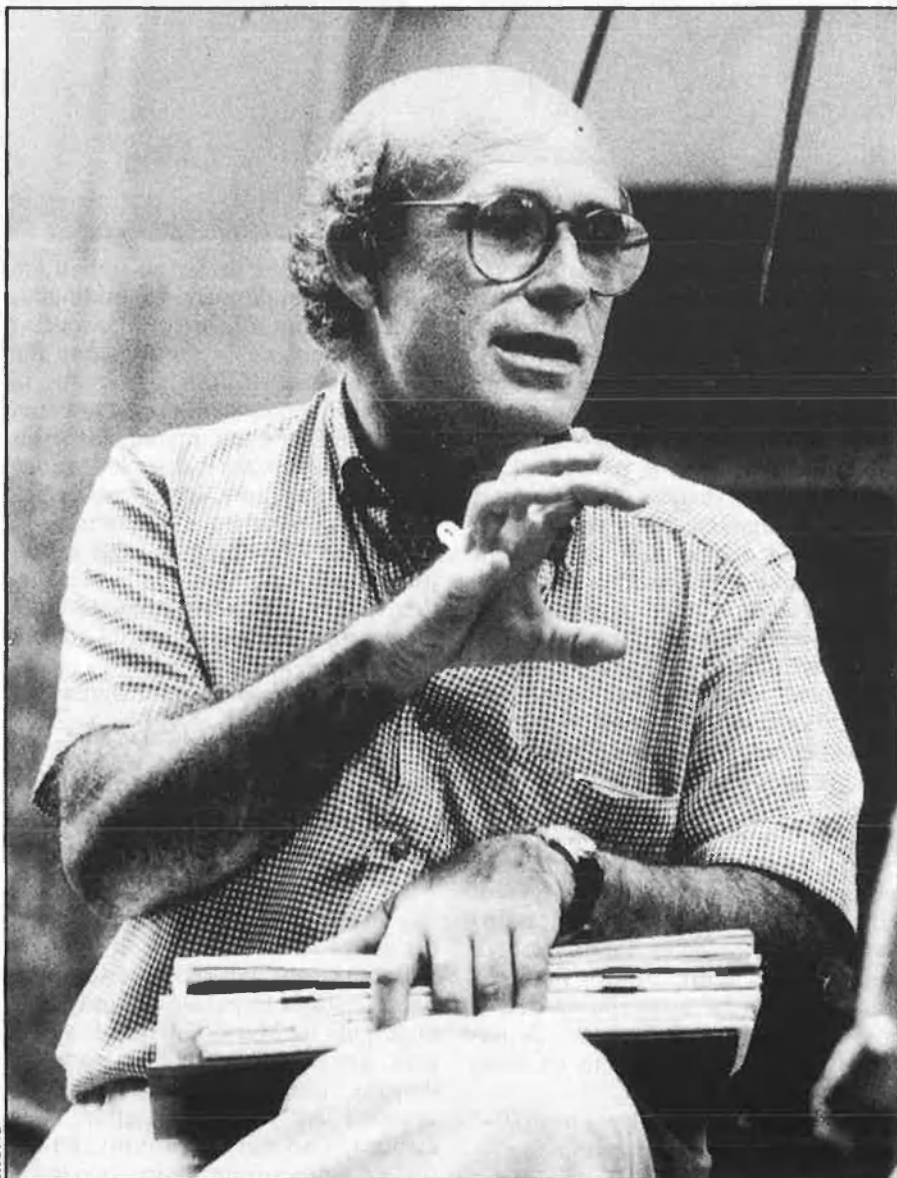
—No patesques, que ho diràs.

—Compte en el que poses, ¡eh!

—¿Com veus tu el fenomen de la teua tardana, però molt definida aparició i la fulgurant ascensió subsegüent?

—Mira, mai no m'ho havia plantejat en aquests termes.

—Però quan algú et diu outsider o,

IKONO

fins i tot, poeta anòmal, bé que en pensaràs alguna cosa.

—Em sembla que, d'alguna manera, és cert. Comence a escriure tard, quasi de sobte. Ara, sempre havia desitjat ser escriptor. En part, perquè de sempre he estat un gran devorador de poesia. També m'hi van moure raons estrictament teòriques: a la Facultat vaig estudiar Filosofia, i la vaig triar perquè m'interessava el món de l'enigma, de tot allò que la ciència no pot entendre o no sap explicar, i em vaig trobar amb la desagradable sorpresa que, en aquells anys, la filosofia acadèmica volia oblidar-se de l'enigmàtic, esdevenir ciència. És en acabar la carrera que conec autors menystinguts, com Nietzsche, i comence a valorar la poesia com un altre mitjà de coneixement i allò m'atrau...

—Però tu venies de l'activisme polític, em pense.

—Bé, jo, llavors, em movia dins el nacionalisme polític i crec que vaig ser prou treballador, a l'Horta Sud. Això va acabar en un moment determinat, per raons que ara no vénen al cas. I la meua necessitat de fer coses m'estimulà, de retop, a escriure. És en l'escriptura que m'he trobat a mi mateix, i el meu lloc.

—¿Tots els escriptors són egòlatres?

—Absolutament tots. Almenys els que publiquem. Qui publica un llibre de poemes, per exemple, vol que, d'alguna manera, mentre dura la lectura, tot es mire des del seu punt de vista.

—Per tot el que m'has dit no deus estar massa d'acord amb les pretensions científiques —curiosa paraula— de certa crítica.

—No. Perquè tota literatura és fonamentalment subjectiva i la crítica

més interessant, almenys per a l'escriptor, és també subjectiva. Per dir-ho de pressa.

—També pot haver-hi una crítica orientadora...

—Evidentment. Però sobretot la crítica ha de ser el suggeriment d'una lectura, una de les possibles, la que fa el crític. L'axioma en literatura no té massa sentit. Llegir és un plaer que cada nova lectura, cada nova possibilitat potencia. Ara, la poesia és també un mitjà de coneixement, de tu mateix i del món a través dels propis ulls. Un mitjà no contraposat al científic però sí autònom, just, perquè ens permet accedir a l'enigmàtic. Després, sobre la marxa es descobreix, a més, que un poema és, com s'ha dit, un artefacte lingüístic, que la llengua mena, que organitza el poema molt més que un mateix.

—Deia Cioran que l'única pàtria és el llenguatge.

—Ben cert. Ell ho deu saber, que ha esdevingut francès a base d'escriure-hi.

—La teua poesia és més reticent que retòrica i això es veu bé al darrer llibre: Ritme de Clepsidra. És sensual i alhora molt abstracta.

—Això és la manifestació textual —com diuen els científics— d'una contradicció meua, interna. Sensualitat i especulació. La poesia també es podria definir així: la manifestació textual de les diferents contradiccions que informen l'home. Perquè l'home i l'art són essencialment contradictoris.

—La teua posició d'outsider et deu haver permès de fer-te una imatge del gremi prou completa...

—Mira, jo posaria en dubte tot això de l'outsider, perquè això implica partir d'uns esquemes previs, establits, tot això de les generacions, que poden ser útils acadèmicament però que acaben esdevenint crosses.

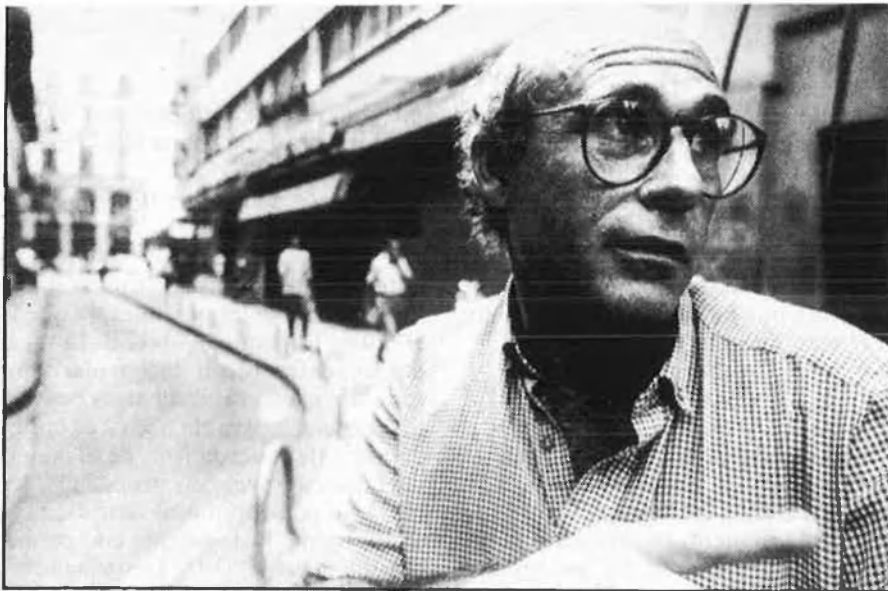
—Però hi ha gent que es creu que els seus esquemes...

—El mal ve d'ací. Els esquemes vénen bé per fer una classe de BUP. Ja és un poc més fort que es publiqui una antologia que es basa únicament en un criteri tan feble i tan eteri com el generacional.

—¿I Daina? Explica'ns una mica per què una nova revista literària.

—Daina és una conseqüència lògica del panorama literari en català al país. Amb antecedents importants a valorar: *Cairell* sobretot, i *Lletres de Canvi*, etc. Jo estava llegint els articles de crítica de Carles Riba i hi havia una cosa que em va copsar particularment: «A Catalunya tenim tanta pres-

«Tots els escriptors que publiquem som egòlatres»

sa per crear que no ens queda temps per aturar-nos a entendre». I, efectivament. ¿Quantes coses s'han publicat a València des que a començaments del 70 es posà en marxa la màquina editorial? Quantitat de coses. ¿Quanta gent s'ha parat a reflexionar sobre tot el procés? Ben poca i ben esporàdicament, com Josep Iborra, per exemple. Aleshores *Daina* respon a una necessitat de palesar-ho i d'entendre-ho. Orientar, fer públiques diverses lectures, diverses veus... i alhora també acostar la literatura catalana a les altres i a l'inrevés.

—¿I com es menja això?

—Sí, *Daina* vol, en la modesta mesura que pot, contribuir a la normalització de la literatura feta a aquest país. ¿Què vol dir que una literatura pugui ser normal dins l'anormalitat en què nosaltres vivim? Doncs, per exemple... ¿per què no parlar de Jorge Guillén en català? ... ¿eh? o ¿per què no fer un estudi de la poesia de Baudelaire en català? ¿Per què a la «nostra Facultat» s'ha de parlar sempre en català del senyor Carles Salva-

dor? I em sembla bé que se'n parles, però, ¡home! per favor, hi ha Josep Carner, hi ha Rilke, hi ha Andrade, la mateixa gent dels 70 amb una obra feta, n'hi ha uns quants. ¿Per què no? *Daina* vol contribuir a la creació d'aquesta normalitat, i això significa, de bestreta, fomentar l'intercanvi entre les literatures mitjançant unes connexions, que hem establert, amb revistes d'àmbit europeu que ens permeten accedir al que es fa per allà i alhora donar a conèixer el que fem nosaltres, ara mateix.

—¿I com combines un plantejament general, en bloc, de la literatura catalana, amb la necessitat, palesament valenciana, d'una crítica orientadora?

—La cosa és clara. No es pot parlar de literatura catalana al País Valencià des d'un punt de vista estrictament literari. Això, ja ho feia Fuster. Hi ha una literatura, no tres. És obvi. Ara, sociològicament, se'n poden fer matisos. Al Principat sí que hi ha hagut crítics, i a més, la majoria, han passat

olímpicament de la literatura feta al País Valencià. Com, en menor mesura, s'ha donat el cas invers. Et trobes amb coses tan desagradables com que, si jo hagués hagut d'assabentar-me del que es feia al país a través de les antologies dels senyors del Principat, l'hauria tinguda clara. Cal fer l'esforç, per això, de tractar la creació feta, ací, allí o allà, al mateix nivell, des d'un punt de vista genèric.

—Sembles posar en dubte que això s'estiga fent des d'allà.

—És que no s'està fent, sense cap dubte. Pregunta-ho a Jaume Pérez Montaner i ell t'ho dirà. Ara sembla que algú prepara una antologia que posarà les coses al lloc. Vuit d'ací, tres d'allí i dos d'allà, em pense que són.

—Sí, que tu li vas dir un dia, al Ramon Pinyol, que jo era el pare de la criatura.

—I tu vas perdre el cul rere d'ell dient-li que era una broma de les meues.

—Home, ¡quina gràcia! És que, si no, ja veus quin compromís. Ara, que ja aniria bé, ja. Li agradà la idea, no et penses.

—Almenys per contrapesar. I el pròleg, que el faça Jaume, que Pinyol ho edita.

—Entesos.

Hem seguit l'entrevista en un cafè de la propera plaça del Negrito. Fa una nit esplèndida del primer setembre de ciutat. La cambrera que de tant en tant ens atén parla un català de l'Horta amb una veu ronca, estranya i fascinant, digna de Marlene Dietrich, que conserve a la gravació. Seguim parlant. La nit se'ns perd en una tertúlia interminable i amena, farcida d'incisos i acudits. Demanem, a hora orada, dos sonets a Orfeu. I ella ens els du. ¿Per què no? □

LA NOSTRA ESCOLA COMARCAL PICASSENT L'HORTA-SUD

MATRÍCULA OBERTA PER AL CURS 86-87

—Disponibilitat de places per a alumnes de tres anys (xiquets/es nascuts durant l'any 1983)

CARACTERÍSTIQUES DEL CENTRE:

- 12 anys d'experiència en l'ensenyament
- cooperativa de pares
- escolarització en valencià
- continuitat en centre concertat d'EGB
- serveis de menjador i transport

PER A INFORMACIÓ: Tel. 123 19 33 (en horari escolar)